

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Inquisitorum Praxis In torquendo

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Ecclesiasticus, abfente Fiscalis.

cos praefentes exigit, & ann. 1576. num. 3 ab ea Fiscalem excludit, part. 4. tractat. 8. resolutione 14.

Sed quid si in ratificatione diversificens? Monendi sunt de diversitate, & interrogandi de causa, scribendo quidquid respondendum, standu enim est secundo dicto. Si in primo deposuerit innocentiam, & in secundo haeresim secus si contra.

231. Si posteriora testium dicta cum prioribus non congruant, tunc ait Simanca titul. 24. num. 4. legenda esse illis priora, & interrogandos, cur tam varia dicant? Monendos, ut in veritate maneant, & quidquid responderint, scribendum esse. Et si facilliter mittendos in carcerem, si ve id causa postulat, torquendos & puniendos esse. *ibid. §. Notandum etiam quod.*

232. Si testis in priori dicto deposuit innocentiam, & in ratificatione revocat prius dictam, & deponit haeresim, statur secundo dicto: quamvis in aliis delictis stetur primo. Ita Covarruvias lib. 2. var. cap. 13. num. 9. & alii. Quae doctrina vera est, non solum quando testes deponunt contra se, & suos complices; sed etiam contra alios. Sed quid, si in priori dicto deposuit haeresim, in ratificatione autem negat? Mihi non displicet Delrius lib. 5. sect. 5. & Simanca tit. 64. num. 59. docentes, quod in hoc etiam casu standum sit secundo dicto, quando constat talem revocationem non levitate, aut pretio, &c. sed zelo Catholicae fidei factam esse, quia in indicio servari debet aequalitas. Sed quia contraria sententia est communis, ideo ab illa non recedo. Et haec omnia probantur ex cap. *accusatus §. licet*, ibi, *contra se & alios complices deponendo*, iunctis verbis praecedentibus, *tam de se, quam de aliis super facto haeresis, &c.* Ex quo ait Trevian. lib. 2. decis. 59. num. 13. sancitum esse, quod in causis fidei inter duo dicta jurata standum est illi, quod fidei favorem concernit. *part. 4. tract. 7. resolutione 22.*

Si reus testibus nihil opponat. habentur pro idoneis. Debent tamen Inquisitores illorum vitam, & ed-

233. Si reus nihil testibus opponat, ex cap. *presentium de testibus*, testes praetumuntur idonei, & omni exceptione majores. Unde quamvis Ciazzius *discept.* 22. §. num. 27. doceat, quod, ubi requiritur testis omni exceptione major, ut requiritur in sacro Inquisitionis Tribunali, Fiscus probare teneatur, testem esse talem; id tamen Sacra Inquisitio

non observat. Negari tamen non potest quod Inquisitores debeant testium vitam & conditiones inquirere, quamvis illis reus nihil opponat. Maxime quia illorum nomina reo non revelantur. Ita Albertinus in cap. 1. de har. in 6. questione 16. num. 32. part. 4. tract. 8. resolutione 124.

234. Exceptiones in causa haeresis, contra testes non admittuntur, nisi sint inimicitiae capitales, conjurationes, subornationes, & adsummam tales, quae illos penitus rejiciant. Ita Simanca in *Eneh titul. 35. num. 3. ibid. §. Non desinam.*

235. Quamvis autem oppositiones testium in causa appellationis in aliis causis non admittantur, in causa tamen haeresis, in qua proceditur de plano, & sine strepitu, Canteria *qq. crim. cap. de prob. per test. §. de plena prob. num. 58.* tenet admitti, etiam in causa appellationis, ubi haec locum habuerit etiam in quacumque parte, & (ex clementia judicis) etiam post conclusionem in causa. Et citat Instructionem Madrilianam ann. 1561. numer. 38. part. 4. tractat. 8. resolutione 137.

ditionis inquirere.

In causa haeresis non admittuntur exceptiones, nisi penitus rescipientes.

Oppositiones vero ex Canteria admittuntur etiam in causa appellationis. Etiam in quacumque parte.

INQUISITORVM PRAXIS

In torquendo.

236. Falconus reg. 468. numer. 5. cum multis aliis asserit, reum torqueri posse sine data copia indiciorum & defensione, si ab ipso non petatur, idque colligi ex l. *unius §. fin. ff. de quasi. sibi, postulante reo.* Et ideo Navarrus lib. 5. *consil. 8.* excusavit quendam Inquisitorem, qui multos reos torqueri iussit absque data copia indiciorum, & absque termino, ad defendendum; quia non petierunt sibi dari. Dicendum est est tamen cum Simanca *tit. 52. num. 8.* & aliis communiter, reo antequam torqueatur dandam esse copiam indiciorum cum dilatione & termino ad defendendum. Et ideo in nostra Inquisitione Hispanica, ut observat Paramus lib. 3. *quest. 4.*

prinsquam reus torquetur. dari ei debet terminus ad defendendum cum copia indiciorum.

quæst. a. num. 53. & habet Instructio Toletana ann. 1561. num. 32. Inquisitor propria manu testimonium dicta scribit, & reo præbet. Cætera q. crim. quæst. 9 de Ind. num. 3. cum aliis distinguit: & dandam inquit si reus est literatus, secus si idiota. part. 3. Add. secund. resol. 29 & part. 4. tractat. 8. resol. 28.

Seculis hominibus testimonium.

237. Quando reo datur copia indiciorum & testimoniorum, tacentur nomina testium, quod est peculiare in causa hæresis, ut tradit Simanca apud Clarum in praxi quæstione 49. Nam in aliis criminibus ex cap. qualiter & quando, extra de accusat. publicari debent. Sed quia cap. fin. de her. in 6. id docet in casu, quo immunitat testibus periculum ex rei qualitate. Personalis de iudic. & tort. a. numer. 19. tener talem consuetudinem in omnibus casibus non valere. Quod probari potest ex Bulla Pauli III. mandante, nomina testium etiam in hæresis crimine cessante periculo publicari. Sed non est recedendum à communi praxi sacrorum Tribunalium, quam determinavit Congregatio Cardinalium die 4. Maji 1566. & etiam Instructio Toletana 1561. num. 39. Quæ utraque etiam prohibet publicari reo ref. siones testium super interrogatoriis rei, si ex illis reus venire potest in notitiam testium, sicut etiam aliarum circumstantiarum, ex quibus talis notitia oriri posset. Unde Inquisitorum arbitrio relictum est, quas circumstantias publicare velint, quasque tacere. Ita Pegna part. 3. comm. 124. & alii part. 4. tr. 6. resolutio. 28.

Si reus minor est, dandus est ei Curator.

Qui tamen non sit ejus pater.

Nec sit pra-

238. Si reus minor sit, Judex debet ei dare curatorem, alias ejus confessio non valeret. Ita Monticellus reg. 10. numm. 17. & alii. Et quamvis alicubi contrarium observetur, quam consuetudinem non improbat Eymericus, tit. 6. cap. 21. num. 3. in Tribunali tamen Inquisitionis Hispanicæ curator assignatur juxta instructionem Toletanam ann. 1561. numero 25. quæ advertit Curatorem esse non posse de officialibus Inquisitionis. Et contra Gomez lib. 3. cap. num. 64. non debet pater

constitui in curatorem filii, & sic observatur. Curator autem non debet esse præsens quando minor torquetur, licet præsens esse debeat, cum sententia torture pronuncietur. Ita docet Garcia ord. process. ins. Offic. fol. 29. & observatur in Tribunali Hispanico: quamvis contrarium videatur colligi ex l. clarum, C. de auctorit. præst. Bene etiam observat Gomez ubi supra, curatorem non debere esse præsentem, quando reus interrogatus de delicto respondet, quia debet respondere ex propria scientia, non ex aliunde suggestis. parte 4. tract. 6. resol. 35.

239. Si plures complici in delicto torquendi sunt, Judicem incipere debere à viliori, & debiliori, docet Simanca tit. 65. num. 66. cum aliis communiter, quia nimirum à tali facilius veritas sciri potest. Quæ opinio procedit etiam, quando testes torquendi sunt. Sed advertit Guazzinus tom. 2. lib. 1. defens. 30. c. 19. n. 4. hæc vera esse, quando à qualia indicia de omnibus haberentur, secus si unus esset alio magis indicatus. Verum hæc opinio suam patitur difficultatem. part. 4. tr. 6. resol. 26.

240. Quoad speciem tormenti, Inquisitores, saltem in hoc Regno, non debent recedere à tormento finis, quod recepit consuetudo, & approbat l. nullus. ibi. fæcularum tormenta. Cæterum advertit Simanca tit. 65. num. 62. non æquè omnes esse torquendos; sed mitius debiles, timidos, honestos, & c. durius vero fortes, robustos, humiles, & c. Soula lib. 2. cap. 30. num. 30. ait, considerandam etiam atrocitatem delicti, & qualitatem indiciorum. Nec nisi per horam torturam durare debere, aut plures tribus quæstiones fieri. part. 4. tract. 6. resol. 35.

241. Quando reus ex aliquo impedimento torqueri non potest, Inquisitores cum puniunt pœna extraordinaria cum abjuracione, pro qualitate delicti, & probationibus. Ignis enim tormentum nec Magna Regia, nec hujus Regni Inquisitores amplius adhibent: quia praxis offendit, quod ex multis sic tortis nemo

sens, dñ reus torquetur.

Aut interrogatus de delicto, respondet.

Cum plures ex eodè delicto torquendi sunt, & omnes cum a qualibus indicia, incipiendum est à debiliori. & viliori.

Non debent Inquisitores adhibere aliud tormentum à fine. Mitiori, & duriori, pro qualitate personarum.

Et si torqueri non possit, cogat abjurare, & dare pœnam extraordinariam. Nunquam vero adhibeant ignem.

ad adhibeant
ignem.

Dum rei tor-
quentur, in-
terrogari de-
bent genera-
liter utrum
dicere verū
velint in his,
de quibus
accusati sūt.
Minimè ve-
rò in parti-
culari.

Quod si ti-
meant male-
ficio detineri,
quo minus
confiteantur.
Iubeant de-
nudiari.

Omnes pilos
abradi.
Os, & fora-
mina auriū,
navium, anū.

Et vulvam
diligenter e-
xaminari.

Premittant
etiam exor-
cizationem
Sylvestri.

Appendant
collo Sacras
Reliquias,
Agnos bene-
dictos, Asper-
gant aqua
lustrali.

Et instillent
cereo bene-
dicto.

Vel alia ad-
hibeant re-
media.

nemo confitebatur, part. 4. tractat. 6. re-
solutione 35.

242. Inquisitores debent reos in tor-
tura generaliter interrogare, ut verita-
tem dicant de omnibus, de quibus sunt
accusati, & nullo pacto falsum contra
se, vel alios proferant: minimè verò
particulariter, & nominatim: nam hoc
esset potius falsum suggerere agoni-
zanti, & facile, quidquid expresse pe-
tierint, confessuro. Quod cautè, pie,
que providit Instructio Toletana ann.
1561. numer. 49. docentque Roias de
har. part. 2. num. 395. & alii part. 4. tr. 6.
resol. 19.

243. Si timeant, reum in tortura ve-
ritatem ex incantationibus, & male-
ficiis non fateri. docuit Pegna part. 3.
comm. 39. lit. F. omnes vestes debere
ab eo tollere; Binsfeldius com. malef.
& math. leg. 7. quæst. 1. concl. 15. omnes pi-
los abraderet; Ambrosius de process. in-
form. lib. 4. cap. 1. num. 220. os, foramina
narium & aurium, anum, vel vulvam,
& si qua plaga vel Auterium, aut in-
cisio in corpore adsit, diligenter inqui-
rere. Nam testatur Damhauderus pract.
crim. cap. 37. num. 21. se oculatim vi-
disse mulierculam veritatem in tor-
tura tacuisse, donec pili omnes puden-
dorum per constrictes abradi ei fuerunt,
& pergamina ibi ante, & retro inserta
inventæ fuit, peregrinis dæmonum vo-
cabilis, & aliquot crucibus depicta,
à qua impassibilis penè reddebatur.
Et simile quid etiam ipse in Urbe Nea-
polis accidisse testatur. Poterunt et-
iam Inquisitores Ecclesiasticis reme-
diis uti, nimirum præmittere exor-
cizationem Sylvestri lib. de strigimag.
admir. appendere collo sacras reli-
quias, agnos benedictos, effundere in os
aquam benedictam, & inopinato in-
stillationem cerei benedicti; quæ om-
nia adducit Delius append. 2. lib. 5.
quæstione 25. & 29. Item possunt à tor-
tura desistere, & post aliquot dies repe-
tere, ut idem docet; quia dæmon non
semper strigibus assistit, sed eas aliquan-
do aut sua spontè, aut Dei iussu deserit.
Alia etiam remedia adducunt Queve-
Diana. Summa.

duo de indic. & tortur. part. 2. cap. 6.
Malleum maleficiorum tom. 1. part. 3.
quæstione 15. & ipse iterum Delius
lib. 5. sectione 9. parte 4. tractat. 6. resolu-
tione 37.

244. Si in tormento reus confiteretur, Si verò reus
debet postea confessionem extra locum in tortura
torturæ ratificare, ut patet per Gloss. confitetur, de-
in l. 2. verb. aliquid, Cod. quorum appell. bet confessio-
non recip. & in l. servos, Cod. ad leg. Jul. n. m. extra lo-
de vi publ. alias non illi nocebit. Idem cum tortura
dic si confessus sit ex propinqua realis ratificare.
tormenti comminatione, secus si ex re-
mota. Ita Pegna part. 3. comm. 39. num. scribitur.

150. Modus talis ratificationis est,
quod non lecta sibi confessione monea-
tur ad repetendum quidquid in tortu-
ra pro veritate dixerat, & quidquid di-
cat notetur, & postea legatur ei confes-
sio per extensum, & interrogetur, an ea,
quæ sibi lecta sunt, sint illa ipsa, quæ di-
xerat in tortura, & tamquam vera ve-
ratificare. Et hæc est praxis Fariga-
citi magis perfecta, & recepta. Præterea
si reus est minor, ratificatio debet fieri
coram curatore. Ita Garthas ord. process. in
S. Officio sol. 30. pag. 1. part. 4. tractat. 6. re-
solutione 22.

245. Tempus ratificationis nullo
communi jure præfinitum est. Bartolus
in l. 1. §. Divus Severus, ff. de quæst. ait,
hoc positum esse in arbitrio Judicis.
Cæterum Gomez tom. 3. c. 13. num. 24.
rectè admonet, intei cedere debere spa-
tium unius diei ab inflicta tortura, quam
opinionem sequitur Inquisitio Hispanica,
ratificationem postulans post hor-
as 24. quod etiam statuitur in Instru-
ctione Toletana ann. 1561. numer. 53.
Quamvis Miranda tom. 2. quæst. 26. art.
17. concl. 3. asserat, Inquisitores post tres
dies ratificationem exposcere, quod il-
lis permittit instructio Hispalensis ann.
1484. num. 15. & Pegna benignius esse
inquit. Sed Cantera qq. crim. cap. 2. qu. 1.
num. 67 nobiscum observat regulariter
fieri post horas 14. part. 4. tract. 6. resol.
22. §. Sed praxis.

246. Si quis in tortura confessus, po-
stea ad bancum Judicis revocaret, & post
revocationem iterum spontè confitere-
tur, &

in tortura
confitetur,
de-
bet
confessio-
non recip.
Cod. ad leg.
Jul. n. m.
extra lo-
de vi publ.
alias non
illi nocebit.
Idem cum
tortura
dic si confes-
sus sit ex
propinqua
realis
ratificare.
tormenti
comminatione,
secus si ex
remota.
Ita Pegna
part. 3. comm.
39. num.
scribitur.

Modo, qui
scribitur.
150. Modus
talis
ratificationis
est,
quod non
lecta sibi
confessione
moneatur
ad repetendum
quidquid
in tortura
pro veritate
dixerat, &
quidquid
dicat
notetur,
& postea
legatur ei
confessio
per extensum,
& interrogetur,
an ea,
quæ sibi
lecta sunt,
sint illa ipsa,
quæ dixerat
in tortura,
& tamquam
vera
ratificare.
Et hæc est
praxis
Farigaciti
magis
perfecta,
& recepta.
Præterea
si reus est
minor,
ratificatio
debet fieri
coram
curatore.
Ita Garthas
ord. process.
in
S. Officio
sol. 30. pag.
1. part. 4.
tractat. 6.
resolutione
22.

Post diem
integrum.
245. Tempus
ratificationis
nullo
communi
jure
præfinitum
est.
Bartolus
in l. 1. §.
Divus
Severus,
ff. de
quæst. ait,
hoc
positum
esse
in
arbitrio
Judicis.
Cæterum
Gomez
tom. 3. c.
13. num.
24.
rectè
admonet,
intei
cedere
debere
spatium
unius
diei
ab
inflicta
tortura,
quam
opinionem
sequitur
Inquisitio
Hispanica,
ratificationem
postulans
post
horas
24.
quod
etiam
statuitur
in
Instru-
ctione
Toletana
ann. 1561.
numer. 53.
Quamvis
Miranda
tom. 2. quæst.
26. art.
17. concl.
3. asserat,
Inquisitores
post
tres
dies
ratificationem
exposcere,
quod
illis
permittit
instructio
Hispalensis
ann. 1484.
num. 15.
& Pegna
benignius
esse
inquit.
Sed
Cantera
qq. crim.
cap. 2. qu.
1. num. 67
nobiscum
observat
regulariter
fieri
post
horas
14.
part. 4.
tract. 6.
resol.
22. §. Sed
praxis.

Quod si con-
fessionem re-
vocaret, &

V u u tur, &

*goffiterum
rati haberet
confessio ad
huc valeret.*

*Confessio ta-
men tortura
etiam rati-
cata, revoca-
ri potest.*

*Quando reus
torquetur su-
per intentione
& complici-
bus, ut queri
debet cum
clausula, extra
præjudicium
probatorum.*

tur, & confessionem in tortura factam ratificaret, tunc confessio in tortura facta valeret. Ita Canteras *ibid.* §. *Notandum est tamen.*

247. Confessio facta in tortura, & po- stea legitimè ratificata, revocari potest, allegando & probando errorem. Ita Caballus *referim cent. 2. cap. 186. num. 24.* Sed si error non probetur, deveniendum est ad sententiam definitivam *Ibid.* §. *fin.*

248. Quando reus convictus torquetur super intentione, & complicibus, *præjudicium probatorum*: aliter si ipse persistat negativus, vel etiam si cum dicta clausula interrogetur de delicto, ipse negativus manens purgabit omnes probationes, quidquid asserat Gomez. *tom. 3. cap. 13. num. 20.* si verò torquetur cum clausula, & nihil super delicto interrogetur, etiam si negativus maneat, damnandus est ad pœnam ordinariam, quia Fiscus jus acquisitum non læditur. Ita Boërius *decis. 163. num. 13.* & alii communiter *part. 4. tr. 6. resol. 32.*

INQUISITORVM PRAXIS In ferendo sententia.

*Inquisitores
debent ferre
sententias in
scriptis.
In publico,
In die festo.*

149. Inquisitores debent ferre sententias in die, non in nocte, nisi multitudo negotiorum impediatur. Debent præterea ferre in publico, & in scriptis, aliàs erit nulla. Item in die festo, ut multitudo populi ad spectaculum congregata timere discat, & mala committere vereatur. Ita habetur in Instructione Tolertana *anno 1561.* docet Salzedo *præc. crim. Diaz. cap. 114. lib. 1.* & approbat praxim Inquisitionis Hispanicæ. *part. 4. tractat. 8. resolutione 98 & 106.*

*Et in scripto
sententia con-
demnatoria
exprimere er-
rorem
Citationes.
Admonitio-
nes.*

250. Debent præterea in sententiis condemnatoriis exprimere specialem errorem, de quo reus notatus fuit; investigationem criminis, citationes, admonitiones, confessiones, probationes, legitimas inducias ad pœnitendum,

obduratum animum; & reliqua processus justitiam concernentia. Ita Pegna *processum cõ- part. 3. comm. 40. resol. 106. cit.* Non teneatur tamen sententiam proferre sedentes pro Tribunali, neque immediatè per se. *Ibid.* §. *Nota hic.* In determinanda qualitate culpæ contra fidem opinio Theologorum sequenda est; in procedendo, & condemnando, Canonistarum. Ita Azorius *tom. 1. lib. 2. cap. 17. quest. 2.* Si ex parte juris sunt diversæ opiniones, probabilius est, teneri Inquisitores sequi probabiliorem. Si verò opiniones sunt æquè probabiles, sicut si ex parte facti deat æquale dubium, sequenda est opinio, quæ favet reo. *Ibid.*

251. Quando in imponendis pœnis Inquisitores ab Ordinario discordant, quid faciendum, dictum est suprâ *num. 19.* Vbi etiam *num. 22:* dictum est, vota Consultorum esse solùm consultiva, non autem decisiva. Et si verò Inquisitores, Ordinarius, & Consultores, omnes conveniant in tradendo reum brachio seculari; id tamen facere non debent inconsulto supremo Senatu. Ita habetur in Instructione Toletana, & docet Molina. *part. 4. tractat. 8. resolutione 122.* At si una opinio est probabilior, illam sequantur.

252. Ut autem tradendo reum brachio seculari non incurramt irregularitatem, advertit Pegna *part. 3. comm. 85,* non debere expressè dicere iudici laico, ut contra reum exequatur sententiam mortis; sed quod agat adversus illum juxta leges, aut exequatur suam sententiam. Sed hos scrupulos abstulerunt Paulus IV. & Pius V. statuentes, ut Inquisitores, & eorum Consultores, ministri, &c. nullam irregularitatem incurramt ob qualemcumque concursum ad mortem hæretici. Unde si iudex secularis dis- ferret executionem mortis, possent Inquisitores insistere, ut sollicitet absque irregularitatis metu. Ita Barbosa *tom. 2. lib. 5. tit. 7. c. 13. num. 5.* contra Covarruviam in *Clem. 1. part. 2. §. 5. num. 6.* Ex quo patet, nõ teneri præmittere protestationem.

cap. novimus de verb. signif. *part. 4. tr. 8. resol. 51 & obiter olim part. 1. tractat. 1. resol. 1.* Tradentes vero non habent scrupulum irregularitatis. Nec enim tenentur protestari. Et si quis eorum irregularitas fuerit, abs-